

GURBETİN OYLARI

25. DÖNEM MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMİ DEĞERLENDİRME RAPORU

AĞUSTOS 2015

GURBETİN YILARI

İÇİNDEKİLER

GO HAKKINDA	2
GENEL BİLGİ	2
YURT DIŞINDA SANDIK MUHAFAZASI VE GÜVENLİĞİ	3
SEÇİMLERDE GÖZETMENLER (MÜŞAHİTLER)	5
YURT DIŞI SANDIK BAŞI GÖZLEMLERİMİZ	5
OYLARIN TÜRKİYE'YE TAŞINMASI	9
YURT DIŞI OYLARININ ATO'DA SAYILMASI	9
GÜMRÜKLERDE OY VERME İŞLEMLERİ	10
YURT DIŞI OYLARININ ANALİZİ	10
ÇIKARIMLAR VE ÖNERİLER	12

GURBETİN OYLARI

GO HAKKINDA

Yurt dışında sandık güvenliği için çalışan tek partiler üstü organizasyon olan Gurbetin Oyları (GO), yurt dışında yaşayan T.C. vatandaşlarını oy kullanarak ve sandığına sahip çıkarak demokratik haklarını kullanmaya teşvik eden uluslararası sivil ve bağımsız bir girişimdir.

GO 2015 Milletvekili Genel Seçimi'nde Avrupa, Amerika, Asya ve Avustralya'ya yayılan geniş bir coğrafyada:

- 1- seçim öncesi sandık güvenliği eğitimi programları geliştirerek;
- 2- yurt dışı temsilciliklerinde oylar verilirken,
- 3- açılmamış oylar sayım için Türkiye'ye taşınırken,
- 4- yurt dışı oyları Ankara Ticaret Odası'nda (ATO) açılıp sayılırken gözlemde bulunarak;
- 5- seçim ertesinde tutanak analizi yaparak

faaliyet gösterdi.

Hedefimiz seçmeni bilinçlendirerek; sandık başında çalışan gönüllülerimiz aracılığıyla olası usulsüzlükleri yerinde ve anında müdahale ile önleyerek; gözlem, analiz ve gelecek seçimler için tavsiyelerimizi sosyal medya üzerinden paylaşarak adil ve şeffaf seçim yolunda bir fark yaratmaktır.

Genel Bilgi

Türkiye ve yurt dışındaki seçim, başta takvim ve oyların verildiği yerde sayılmaması olmak üzere, seçim güvenliğini ve mevzuatı yakından ilgilendiren bazı temel farklılıklarla gelişti. Yurt dışındaki seçim süreci oylama, oyların Türkiye'ye nakli ve sayım olmak üzere üç ayrı kademeyi içerdi. Dolayısıyla yurt dışında seçim 298 sayılı kanun ve 135 sayılı genelgeye ilaveten yurt dışında seçimi belirleyen 202/1 sayılı genelgedeki düzenleme dahilinde ilerledi.

2015 Milletvekili Genel Seçimi Türkiye'de 7 Haziran olmak üzere tek bir günde gerçekleşirken, yurt dışında 8-31 Mayıs tarihleri arasında, 54 ülkede 112 temsilcilikte kurulan 3660 sandıkta gerçekleşti. Her yurt dışı ülke temsilciliği 8-31 Mayıs tarihleri arasında olmak üzere kendi belirlediği bir tarih

aralığında oylama yaptı. Sandık kurulan temsilcilikler ve oy kullanma tarihlerinin listesi: <http://goo.gl/CrVEmb> . Gümrüklerde ise oy kullanma işlemleri 8 Mayıs-7 Haziran arasında yapıldı. 31 Mayıs-7 Haziran yurt dışından Türkiye'ye taşınan oylar, 7 Haziran'da ATO'da açılarak sayıldı.

Yurt dışı seçmen kütüğünde kaydı olan vatandaşlar sadece kayıtlı olduğu yurt dışı temsilciliğinde, söz konusu temsilciliğin belirlediği zaman diliminde oy kullanabildi. Mesela kaydı Frankfurt'ta olan vatandaş Berlin'de oy kullanamadı ya da oylama Fransa'daki temsilciliklerde 24 gün aralıksız sürerken Hollanda'daki temsilciliklerde sadece 3 gün sürdü. Fransa ve Hollanda'nın nispeten benzer sayıda seçmeni olduğu göz önüne alınacak olursa, Fransa'daki temsilciliklerde 24 gün içinde faaliyet gösteren az sayıda sandık, Hollanda'da 3 gün içinde faaliyet gösteren çok sayıda sandıkta seçim gerçekleşti. Ülkeler arasındaki süre farkının yurt dışı misyonlarının kiralık mekan tutmadan, seçimi en az masrafla gerçekleştirmesi talimatına uymak amacıyla oluşturduğu anlaşılmaktadır. Vatandaşlar 2014 Cumhurbaşkanı Seçimi'nin aksine randevu almadan, bağlı oldukları temsilcilikte oylamanın devam ettiği herhangi bir gün ve saatte oy kullandı.

Yurt Dışında Sandık Muhafazası ve Güvenliği

YSK oyların sayım için Ankara'ya nakliyesi sürecinde sandık güvenliğini sağlamak için Sandık Kurulu'nun yanı sıra bir de Sandık Saklama ve Ulaştırma Komisyonu kurdu. Komisyon'un başı yurtdışı temsilciliğindeki misyon şefi olmakla beraber komisyonda ayrıca bir memur üye ve en son milletvekili seçiminde en çok oy alan 3 partinin (AKP, CHP, MHP) belirlediği birer komisyon üyesi yer aldı. Komisyon seçim malzemelerinin güvenli bir şekilde saklanmasına ilaveten seçim mekanında internet ve elektrik bağlantısının sağlanması ve oylama sonunda mühürlü pusula torbalarının sayım için Ankara'daki Yurt Dışı İlçe Seçim Kurulu'na ulaştırılması için görevlendirildi.

Seçim olan her yurt dışı temsilciliğinde seçim malzemelerinin muhafaza edildiği, kapısında 3 kilit bulunan güvenli odalar kuruldu. Bu odalar misyon şefinin (konsolos veya büyükelçinin) rezidansında veya konsoloslukta yer aldı. Seçim esnasında güvenli odaların bir anahtarı komisyon başkanında, diğer iki anahtarı ise kura ile belirlenmek üzere iki parti temsilcisi komisyon üyesi tarafından muhafaza edildi. Geçen sene Cumhurbaşkanı Seçimi 2. turunda kullanılmayan ve geçen seçimden beri yurt dışı temsilciliklerinde (parti temsilcisi komisyon üyelerinin katılımı ve bilgisi olmadan) saklanmış zarflar ve kırtasiye malzemeleri, bu seçim için Mayıs başında Türkiye'den

kargo ile gelen 2015 Milletvekili Seçimi için basılmış pusulalar ile birlikte kullanıldı ve seçim esnasında komisyon tarafından muhafaza edildi.

NOT: İsviçre’de seçimin 3. günü olan 10 Mayıs 2015’te, bir komisyon üyesinin göreve gelmemesi ve kendisinde bulunan anahtar getirmemesi üzerine güvenlikli odaya konsoloslukta bulunan yedek anahtarla girilmesiyle bir güvenlik krizi oluştu. Bu gelişme üzerine YSK dileyen komisyon üyesi parti temsilcisinin masraflarını kendi karşılamak üzere güvenlikli odaya ek bir kilit taktırmasına izin veren bir karar aldı.

Sandık Saklama ve Ulaştırma Komisyonunun İşleyişi

Seçim olan bütün yurt dışı temsilciliklerinde Sandık Saklama ve Ulaştırma Komisyon üyeleri seçimden bir kaç gün önce toplanarak tüm seçim malzemelerini teslim aldı, tutanağa geçirdi ve muhafazalı odaya kilitledi. Seçim sürecinde komisyon her sabah seçim başlamasından bir kaç saat evvel toplanıp güvenli odaya girdi, o gün kullanılacak malzemeleri tutanak karşılığında teslim aldı, seçim yapılacak mekana taşıdı, tutanak karşılığında Sandık Kurulu’na teslim etti. Gün sonunda kullanılan ve kullanılmayan pusula ve zarflar Sandık Kurulu tarafından sayıldı ve tutanağa geçti, kullanılan zarf ve pusulalar tutanak ve tutanak defteri ile beraber bir torbaya kondu ve mühürlendi. Bu mühürlü torba, boş pusula/zarf ve seçim malzemeleri her günün sonunda ikinci bir tutanak karşılığında Komisyon’a teslim edildi. Komisyon her seçim gününün sonunda tüm seçim malzemelerini üç kilitli odaya kilitledi ve bu işlemi de kendi komisyon tutanak defterine kaydetti. Çeşitli ülkelerdeki gözlemlerimize göre her parti her ülkede bu komisyona üyesi atayamadı veya atasa da bu şahıslar özellikle seçimin uzun sürdüğü yurt dışı temsilciliklerinde seçim esnasında veya oylar taşınırken göreve gelemedi. Ayrıca YSK’nın özel uçak kaldırmadığı noktalarda parti temsilcileri eğer kendilerine özel seyahat bütçesi ayrılmamışsa oylara eşlik edemedi.

Sandık Kurullarının İşleyişi

Yurt dışındaki sandık kurulları YSK’nın atadığı sandık kurulu başkanı, YSK’nın belirlediği memur üye ve geçen milletvekili seçimlerinde en çok oy almış 3 siyasi partinin YSK’ya bildirdiği şahıslardan veya sandık kurulunun 3 kişinin altına inmesi durumunda çevrede bulunan seçmen özelliğine sahip şahısların takviyesiyle oluştu. Sandık kurulunun işleyişi, Türkiye’den farklı olarak gün sonunda oyların sayılmadığı şekilde gerçekleşti. Türkiye ve yurt dışındaki işleyiş arasındaki en büyük farklar, seçimin bir günden fazla sürmesi, gün sonunda oyların sayılmaması, bunun yerine sandıkların açılıp ancak sadece sandıktan çıkan zarfların sayılıp tutanağa geçirildikten sonra bir torbaya konup

mühürlenerek Sandık Saklama ve Ulaştırma Komisyonu'na teslim edilmesidir. Çeşitli ülkelerdeki gözlemlerimize göre partiler özellikle seçimin bir aya yakın sürdüğü bazı yurt dışı temsilciliklerinde bütün süreç boyunca görev yapacak sandık kurulu üyesi bulmakta zorlandı.

Seçimlerde Gözetmenler (Müşahitler)

Bilindiği gibi seçime katılan bütün partiler ve bağımsız adaylar seçim işlemlerini takip için müşahit gönderebilir. 298 sayılı kanunun 25 ve 72. maddelerince yasal olarak sunulmuş bir hak çerçevesinde çalışan müşahitler sandık başında işlem yapmaz fakat seçimin tarafsız bir şekilde yürütülüp yürütülmediğini gözlemler, gerekirse sözlü ve yazılı uyarı ve müdahalede bulunur. Müşahitlik yapmak için parti tarafından verilen müşahit kartının olması yeterli olup bunun dışında isminin YSK tarafından önceden onaylanması veya bir listeye eklenmiş olması gerekli değildir. Ancak mevcut mevzuata göre seçmenler ve sivil toplum kuruluşları sandık başında gözlem yapamadığı için GO gönüllüleri de seçime katılan çeşitli siyasi partilerden alınan müşahit kartlarıyla sandık başında, partili müşahitlerle yan yana çalıştı.

Yurt Dışı Sandık Başı Gözlemlerimiz

- 1) Birçok durumda sandık kurulu üyeleri, gözetmenlerin sandık başında durmalarının caydırıcı unsur taşıdığını, gözlemcilerin mevcut kuralların daha sıkı uygulanmasında teşvik edici etken olduğunu dile getirmişlerdir.
- 2) Bu sene sandık kurulu üyeleri ve sandık başında çalışan tüm personel yurt dışı seçimlerinin ilk defa gerçekleştiği 2014 Cumhurbaşkanı Seçimi'ne nazaran mevzuata çok daha hakim ve gözetmenlerle beraber çalışmaya daha açıldılar. Buna rağmen mevzuatın çığnemesine yol açan belirli durumlar tespit edilmiştir:
 - a) Mevzuatı uygulamamanın sonuçlarının, örneğin mevzuata uymamanın 1 yıla kadar hapis cezası olduğunun bilinmemesi,
 - b) Sandık üyelerinin oturdukları yerden oy verme kabinini görememeleri,
 - c) Özellikle seçime katılımın yoğun olduğu ve seçimin bir aya yakın sürdüğü yurt dışı temsilciliklerinde, uzun çalışma saatlerinin getirdiği yorgunluk ve işe yetişememe.

3) En sık karşılaşılan usulsüzlükler ise şu şekildedir:

- a) Oy kabine seçmen dışında kişilerin de girerek, yaşlı veya hasta yakınlarına oy kabinde yardım talebi,
- b) Oy pusulasının resmini çekmek (ki bir çok seçmen bu fotoları sosyal medyada paylaştı),
- c) Sandık kurulunun minimum sayı olan 3 kişi yerine 2 kişiyle işlemesi,
- d) Sandık kurulunun pusula ve zarfların mühürlenmesi/hazırlık işlemleri devam ederken seçmene oy kullandırmaya başlaması.
- e) Bazı kurullarda gözlemciler hazırlık esnasında içeri alınmadı veya işlemleri -özellikle seçmen bilgilerinin bilgisayara girilmesini - gözlemleyemeyecek kadar uzak mesafede tutuldu.

4) Çoğu seçim bölgesinde gazeteciler, sandığın önünü kapatarak işleyişi aksattıkları veya yavaşlattıkları bahanesiyle sandık başında sadece izin verilen müddet boyunca kalabildiler. Özellikle ATO'da sayım esnasında meydana gelen, torbadan çıkan fazla zarfların yakılması olayında çevik kuvvetin duruma müdahalesini gerektiren arbede esnasında gazeteciler sandık alanından uzaklaştırıldı. Oysa YSK'nın yayınladığı 202/2 sayılı genelgeye göre basın yayın mensuplarının oy verme işlemi aksatmayacak şekilde seçimin her aşamasını izleme ve belgeleme hakları mevcuttur.

5) YSK'nın yurt dışı seçmen kütük kayıtlarında dikkat çekici şekilde fazla sistem hatası oluşmuştur. Oy kullanmak için sandık başına gelen seçmenlerin bir bölümünün yurt dışı seçmen kütüğünde bulunmayışı veya başka bir temsilcilikte kayıtlı gözükmesi sebebiyle oy kullanamadan geri dönmesiyle oldukça sık karşılaşılmıştır.

Bu durumun nedeni çoğu zaman, seçmenin vaktiyle adres beyanında bulunup yurt dışı seçmen kütüğüne kayıt yaptırmaması, ailenin bir ferdi kaydolunca tümünün kaydolacağını farz etmesi, kaydı yurt dışında olsa bile Türkiye'de işlem yaptırınca kaydının otomatik Türkiye'ye geçmesi ya da seçmen kütüğü asılmadan önce kaydını kontrol etmemesi gibi seçmen ihmali bulunmaktadır. Fakat bununla birlikte, Hollanda'da yaşayıp kaydı Hindistan'da çıkan 20 civarındaki seçmenler gibi bazı seçmenlerin sistemdeki kayıtlarının hayatlarında hiç bulunmadıkları yerlerde çıkması endişe verici bir gözlemdir. Bazı seçmenler yurt dışı seçmen kayıtlarını 27 Mart'tan önce sistemde teyit ettiklerini ısrarla ifade edip kimi bunu bilgisayar çıktısı ile kanıtlamasına rağmen sistemde kaydı yok veya başka yerde görünmüştür. Müşahitler seçmenin elinde yazılı kanıt olması durumlarında tutanak tutmuştur ancak bir çok seçmen durumdan mağdur olduğu halde seçmen kütüğündeki kaydını kanıtlayamadığı için tutanak tutulmadan seçim alanını terk etmek zorunda kalmıştır. Bu

nedenle, YSK'nın yurt dışı seçmen kütük kayıtlarında, sistematik bir şekilde oluşturulmuş, gerçeğe aykırı öğeler bulunup bulunmadığının araştırılması gerekmektedir.

6) 201/2 sayılı genelgede zarf sayım tutanağının bir örneği sandık çevresinde herkesin görebileceği bir yere asılır ibaresi olmasına rağmen 2014 Cumhurbaşkanı Seçimi'nde tutanaklar ATO'da seçmenin görmesi için dışarıya asılmamıştı ve GO temsilcileri tutanakların 2015 Milletvekili Seçimi'nde de dışarıya asılmayacağını öğrendikten sonra bu duruma itirazda bulunmuştur. İtiraz üzerine tutanakların asılacağı sözlü olarak açıklanmıştır. Fakat buna rağmen tutanakların asıldığı veya asıldıysa nereye ne zaman asıldığına dair teyit edilmiş bir bilgiye sahip değiliz.

7) Hem YSK hem de siyasi partiler yurt dışında kullanılan ve Ankara'da sayılan oyların tamamının refakatine yeterli bütçe ayırmamakta, böylece sayılmamış pusulalarına parti temsilcilerinin %100 refakati sağlanamamaktadır.

YSK pusulaları yurt dışı seçmenin %70'inin yaşadığı Avrupa'dan kaldırdığı özel uçaklarla yurda taşımakta ve bu uçaklara parti temsilcileri de binebilmektedir. Ancak dünyanın diğer kıtalarındaki oyların Türkiye'ye taşınmasına refakati tarifeli seferlerle, siyasi partilerin refakatçilere bilet almak için özel bütçe ayırması veya parti temsilcilerinin seyahat masraflarının kendileri tarafından ödemesiyle mümkün olmaktadır. Dolayısıyla oyların yurda taşınırken ki refakatinde eksiklikler mevcuttur.

10) Yurt dışında seçim sürecinin uzunluğu sandık güvenliğini zorlaştıran bir etken olmuştur. Seçim ne kadar uzun olursa, kapalı zarf/pusulaların güvenliğini sağlamak ve bu iş için çalışacak gönüllüler bulmak o kadar güçleşmektedir. Bu sene Almanya başta olmak üzere bir çok ülkede seçim 24 gün aralıksız sürmüş, gözlemciler ve sandık üyeleri günde en az 8 saat, komisyon üyeleri günde en az 10 saat mesai yapmıştır.

8) Siyasi partiler özellikle seçimin bir aya yakın sürdüğü bazı yurt dışı temsilciliklerinde bütün süreç boyunca görev yapacak parti temsilcisi bulmakta zorlanmıştır, atanan temsilciler her gün göreve gelememiş ya da parti teşkilatlanmasının zayıf olduğu bazı ülkelerde bazı günler partilerin temsili mümkün olmamıştır.

9) Seçime katılımı düşüren en büyük etkenin oyların Türkiye'de sayılıyor olması ve vatandaşın mevcut sisteme olan güvensizliği olduğunu gözlemlemekteyiz. Seçime katılımı düşürdüğünü tespit ettiğimiz diğer etkenleri şu şekilde sıralayabiliriz:

a) Yurt dışındaki seçim bölgelerinin çok geniş coğrafyaları kapsamı. Mesela ABD'deki Los Angeles konsoloslğunun hizmet alanı Alaska'dan Hawaii'ye, oradan Colorado eyaletini

kapsamakta, bu alanlarda yaşayan T.C. vatandaşları oylarını kullanmak için Los Angeles'a gitmek zorunda kalmaktadır. Alaska'dan Los Angeles'a 5 saatlik uçak seyahati otel hariç kişi başı 700\$ gibi bir masraf gerektirmektedir.

b) Seçmenin yurt dışı seçim bilgilerini ve seçmen kütüğüne kayıt işlemlerini sadece internet üzerinden takip etmesi beklenmekte, seçmenlere yurt içinde olduğu gibi bir seçmen kağıdı gönderilmemektedir. Halbuki seçmen kayıtlarını içeren yazılı bilginin seçmenin adresine postalanması, özellikle yaşlı ve internet kullanım bilgisi olmayan seçmen için faydalı olacaktır.

11) Yurt dışından seçime katılım, yukarıda sayılan sebeplerden dolayı ülke genelinden düşük olsa da 2015 Milletvekili Genel Seçimi'nde 2014 Cumhurbaşkanı Seçimi'ne oranla neredeyse 4 kat kadar fazla seçmen oy kullanmıştır. Seçime katılımın artmasını olumlu yönde etkilediği tespit edilen faktörler ise şunlardır:

- a) Oylamanın yurt dışında 2. kere yapılması dolayısıyla seçmenin seçime daha aşına ve bilinçli olması.
- b) Randevu sisteminin kalkması ve seçmenin oylama yapılan süre içinde istediği gün ve saatte oyunu kullanabilmesi.
- c) Büyük partilerin seçmenlerini otobüslerle seçim merkezlerine taşımaları.
- d) Partilerin ilk yurt dışı seçimi olan geçen seneye göre daha iyi organize olmaları.
- e) Oy verme süresinin uzunluğu sandık başı güvenliğini zorlaştıran bir faktör olmakla birlikte oy kullanma oranı için faydalı bir etken olmuştur. Geçen sene yurt dışında 4 gün olan oy kullanma süresi bu sene bazı temsilciliklerde 24 güne kadar uzatılmıştır.
- f) Oy kullanma tarihlerinin zamanlaması. Bu sene seçim yurt dışında yaşayanların izin zamanına denk gelmemiştir. Bunun yanı sıra seçmenin yaşadığı ülkelerin bir çoğunda seçim resmi tatillere denk gelmiş, böylece çalışan seçmen rahat bir şekilde oyunu kullanmıştır.
- g) Daha fazla sayıda yurt dışı temsilciliğine daha fazla sayıda sandık açılmış olması.
- h) Cumhurbaşkanı seçiminde partilerin aday/adayların seçiminin protesto edilmesi durumunun bu seçimde ortadan kalkmış olması.

Oyların Türkiye'ye Taşınması

Yurt dışı seçim süreci sonunda komisyon Sandık Kurulu'nun her seçim gününün sonunda hazırlayıp mühürlediği bütün torbaları tutanak karşılığında teslim alıp diplomatik kargo olarak Türkiye'ye taşınmasına refakat etti. YSK Avrupa'dan yurda taşınan oylar için özel uçak kaldırırken, diğer oylar en hızlı ve pratik şekilde, tarifeli seferlerle taşındı. Mesela ABD'den gelen oylar tarifeli THY seferiyle seçim esnasında görev yapmış komisyon refakatinde İstanbul Atatürk Havalimanı'na taşınıp havalimanında kurulmuş olan, içinde en az bir hakim, YSK görevlileri ve parti temsilcileri bulunan karşılama komisyonuna tutanak karşılığında teslim etmiş, tüm yurt dışından gelen açılmamış oylar Atatürk Havalimanı'nda bir hangarda saklanmıştır. Yurt dışından İstanbul'a gelen bu oylar daha sonra topluca karayoluyla Ankara'ya taşınmış ve bu oylara İstanbul'da kurulan ayrı bir komisyon eşlik etmiştir.

Yurt Dışı Oylarının ATO'da Sayılması

Bütün yurt dışı oyları 7 Haziran günü saat 17:00'dan itibaren Ankara Ticaret Odası (ATO)'da açılıp sayıldı. Yurt dışı oyların sayılması için ATO'nun içinde 4 kata yayılan geniş bir alanda oluşturulan 1200 sandık kurulu, her kurul 3 mühürlü yurt dışı oy torbasını açıp saymak suretiyle görev yaptı. Söz konusu sayım kurullarında YSK'nın atadığı sandık kurulu başkanı, YSK'nın belirlediği memur üye ve geçen milletvekili seçimleri de en çok oy almış 3 siyasi partinin YSK'ya bildirdiği temsilciler yer aldı. Üç kişinin altına düşen sandık kurullarına önce müşahitler göreve alındığı halde daha sonra yapılan anonslarla müşahitlerin sandık kuruluna oturmasına karşı çıkıldı.

ATO'daki sandık kurulları sırayla tek tek oy torbalarını açıp, sayım yapıp, tutanak tutup, tutanakları parti görevlilerine ve müşahitlerine dağıtarak görevlerini yerine getirdi. ATO'da açılan her torba yurt dışındaki bir sandıkta bir gün içinde kullanılan oylara denk geldi. Ancak farklı ülkelerde seçmen sayısı ve katılım büyük farklılıklar gösterdiği için bazı torbaların açılıp sayılması kısa sürede biterken diğer sandık görevlilerinin çalışması çok daha uzun sürdü. Sayımı bitiren sandık kurulu başkanı oy torbalarını, tutanak ve tutanak defterini her kata kurulan teslim kurullarına teslim etti.

Teslim kurulları tutanakları ATO'nun 2. katında kurulmuş olan YSK merkezine teslim etti. Tutanaklar burada ülkelere ve sandık no'larına göre klasörlere yerleştirilip bilgisayardan sisteme girildi. Sisteme giren bilgiler daha sonra klasördeki bilgilerle karşılaştırıp tekrar kontrol edildi.

Yukarıda da açıklandığı gibi 201/2 sayılı genelgede zarf sayım tutanağının bir örneğinin sandık çevresinde herkesin görebileceği bir yere asılması gerekmektedir. Fakat YSK Cumhurbaşkanı Seçimi'nde olduğu gibi bu seçimde de bu asma işlemini gerçekleştirmek istememiştir. İtirazımız üzerine tutanakların asılacağı söylenmiş fakat bizim ATO'dan ayrıldığımız 8 Haziran sabahında YSK merkezinde çalışmalar devam etmekte olmasına rağmen asma işlemi henüz gerçekleşmemiş değildi.

Gümrüklerde Oy Verme İşlemleri

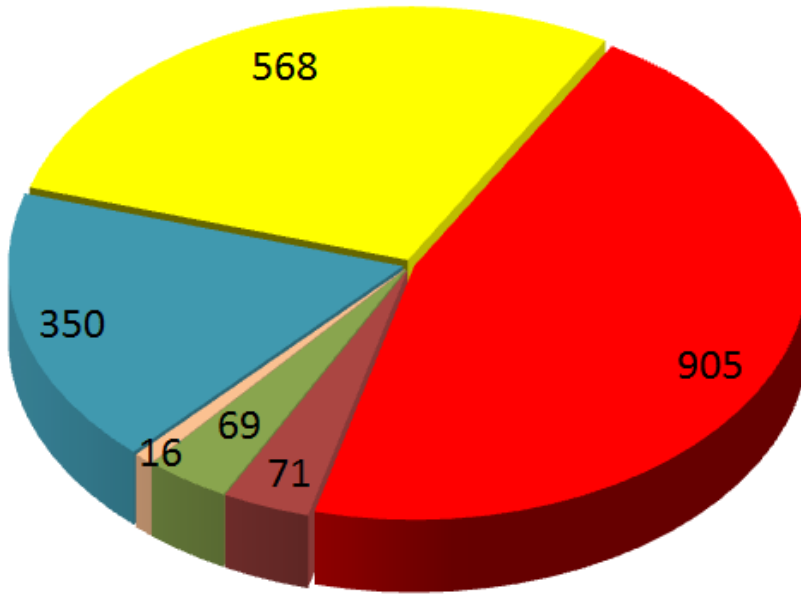
Yurt dışı seçmen kütüğünde kaydı olan T.C. vatandaşları, daha önceden belirlenmiş 33 noktadaki gümrük kapısında kurulan sandıklarda da 8 Mayıs – 7 Haziran tarihleri arasında günde 24 saat, her gün 8'er saatlik 3 vardiya çalışan sandık kurulları nezaretinde oy kullanabilmiştir. Gümrüklerde oylama 7 Haziran 17:00'ye kadar devam etmiştir.

GO gümrüklerde sandık başında olmadığı için gümrük kapılarında kullanılan oyların güvenliğinin nasıl sağlandığı hakkında bizzat gözlemlerde bulunmamıştır.

Yurt Dışı Oylarının Analizi

Yurt dışı seçmeni 2015 Milletvekili Genel Seçimi'nde toplam seçmenin %5.23'üne tekabül ederken, 2015 Milletvekili Seçim'inde kullanılan oyların %1.96'sı yurt dışı seçmeninden geldi. 2014 Cumhurbaşkanı seçiminde %8.32 olan yurt dışı katılımı YSK sitesindeki kesin sonuçlara göre 2015 Milletvekili Genel Seçimi'nde neredeyse 4 katı artarak %32.5 olarak belirlenmiştir. 2015 Milletvekili Genel Seçimi esnasında yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı 2.866.979 seçmenden 931.646'sı yurt dışı temsilciliklerinde oy kullandı, 918.302 oy geçerli sayıldı. Seçim sonuçları ile ilgili bilgiler YSK'nın web sayfasında (<http://goo.gl/8qLiMk>) yayınlanmıştır.

Gurbetin Oyları'nın 2015 Milletvekili Genel Seçimi "Yurt Dışı Sandık Sonuç Tutanakları Analiz Raporu"na aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz: http://gurbetinoylari.com/wp-content/uploads/2015/08/GO-2015_Analiz.pdf

- Parafsız düzeltme yapılan tutanaklar
- Eksik sandık kurulu üyesi tarafından imzalanan tutanaklar
- Mühürsüz tutanaklar
- Kaydırma nedeniyle yanlış oy sayısı açıklanan tutanaklar
- Geçerli oy pusulası toplamı YSK kesin sonuçlarından farklı olan tutanaklar
- Geçersiz sayılan ve hesaba katılmayan oy toplamı YSK kesin sonuçlarından farklı olan tutanaklar

Şekil 5: Tespit edilen hataların miktarları

Çıkarımlar ve Öneriler

- 1) YSK bilgisayar ve seçmen kütüğüne kayıt sistemini gözden geçirmeli ve aksaklıkları gidermeli. Seçim bilgileri ve yurt dışı seçmen kütüğü teyidi adres beyanında bulunan tüm seçmenlere posta ve elektronik posta ile ulaştırılmalı.
- 2) Yurt dışı seçmeni gümrüklerde olduğu gibi yurt dışında herhangi bir seçim bölgesinde oyunu kullanabilmeli.
- 3) Yurt dışında seçim sürecinin uzunluğu üstte belirtilen sebeplerle sandık güvenliğini doğrudan etkilediği için bu süre makul bir şekilde kısaltılmalı, mümkün olduğunca kısa tutulmalı.
- 4) Sandık müşahitleri de olası usulsüzlük ve ihmellere karşı caydırıcı etken olup seçim güvenliği konusunda seçmenler üzerinde rahatlatıcı, olumlu etki yaratması öngörüsü ile mevzuat konusunda daha da bilinçlendirilmeleri ve seçim alanında görünür olmaları teşvik edilmeli.
- 5) Basının seçimi izlemesi ve belgelemesi engellenmemeli, aksine güven ortamının ve şeffaflığın sağlanması adına gazeteciler bilinçlendirilerek mevzuata uygun olarak seçimi sandık başında ve baştan sona gözlemlemesi sağlanmalıdır. Sandık kurulu görevlilerine verilen seçim eğitimi gönüllü gazetecilere de sunulmalıdır. Bu hizmet yanlış veya eksik haberciliğin de önüne geçecektir.
- 6) Seçim sayım tutanakları hem yurt içinde, hem de dışında mevzuata uygun olarak herkesin görebileceği bir yere asılmalı ve tüm seçmenlerle paylaşılmalı.
- 7) Siyasi partilerin yurt dışı oylarına refakat etme zinciri için siyasi partilerin zorunlu bütçe ayırmalı, gerekirse bu refakat için YSK maddi destek sağlamalıdır.
- 8) Oyların yerinde sayımı için yurt dışındaki seçmenin görüşü dikkate alınmalı. Yerinde sayımın mümkün olduğu ülkelerde etkili ve şeffaf bir işleyiş üzerine kamu oyunda tartışmanın önü açılmalıdır.

Gurbetin Oyları olarak amacımız yurt dışında yaşayan T.C. vatandaşlarını oy vermeye ve sandıklarına sahip çıkmaya teşvik etmek, yurt dışı seçim sürecini baştan sonra izleyerek temiz, tarafsız, şeffaf ve adil bir seçim süreci yaşanmasına katkıda bulunmaktır. Özellikle gönüllülerimize ve bizimle işbirliği yapan herkese teşekkür ederiz.

Gurbetin Oyları Ekibi

Bize aşağıdaki adreslerden ulaşabilirsiniz:

www.gurbetinoylari.com

<http://gurbetinoylari2015.blogspot.com.tr>

facebook.com/gurbetinoylari

twitter.com/gurbetinoylari